

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-832

4.10.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Gebyrileggelse – Autosys bransjeløsning – eierskifte – avregistrering – ikke i bruk.

Ifølge TFFAuto ble Firma M ny eier av kjøretøyet den 21.4.22. Det ble ikke tegnet forsikring etter eierskifte og Trafikkforsikringsforeningen ila Firma M et gebyr for uforsikret kjøretøyet. Kjøretøyet ble avregistrert den 4.5.22. Gebyret ble derfor ilagt fra og med 21.4.22 til og med 3.5.22. Firma M fremmet klage mot gebyrileggelsen og anførte at planen var å avregistrere kjøretøyet i Autosys, men at det kom feilmelding da det ble forsøkt gjort. Trafikkforsikringsforeningen ga ikke Firma M medhold. Foreningen viste blant annet til at firma M hadde kunne ha innlevert skiltene til en trafikkstasjon innenfor fristen på tre døgn, eller forsikret kjøretøyet inntil avregistrering kunne fortas. Foreningen la også vekt på at den gebyrilagte var næringsdrivende. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for dispensasjon.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17a.

Ifølge TFFAuto ble salgsmelding vedrørende Firma M sitt kjøp av kjøretøyet levert til Statens vegvesen med vedtaksdato den 21.4.22.

Da det ikke ble tegnet forsikring etter vedtak om eierskifte ila Trafikkforsikringsforeningen Firma M et gebyr for uforsikret kjøretøy den 25.4.22. Kjøretøyet stod oppført som uforsikret frem til det ble avregistrert 4.5.22. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 21.4.22 til og med 3.5.22.

Den 14.4.22 sendte representant for firma M (heretter omtalt som klager) en e-post til Trafikkforsikringsforeningen. I e-posten forklarte klager blant annet at han som selger hadde fått e-post om gebyr, og at planen var å avregistrere kjøretøyene, men at han fikk feilmelding i Autosys da han skulle gjøre det. Samme dag fremla klager kopi av skjermbilde fra feilmeldingen på Statens vegvesenets sine nettsider. Klager regnet med at det ville gå i orden rett etter påske.

I e-poster av 14.4 og 17.4 skrev klager følgende:

Skal avregistrert disse bilene men får vedlagte melding inne på Autosys. Selger har fått beskjed om gebyr. Prøver igjen senere i dag.

...

Har autoreg og har i hele påsken prøvd å overføre de ovennevnte kjøretøyene. Se vedlagte bildefil av varslet inne på Vegvesen.no. Regner med det er i orden rett over påske. Regning/gebyr vil ikke bli betalt.

Klager kontaktet også Statens vegvesen, som den 20.4.22 forklarte at en annen bruker av bransjeløsningen måtte logge seg på og godkjenne salgsmeldingen, eller så kunne eierskiftemeldingen godkjennes via Din Side eller hos oppmøte hos en trafikkstasjon. Bakgrunnen var ifølge Statens vegvesen at:

Autosys kjøretøy bransjeløsning er laget slik at det ikke skal være mulig å være begge parter i en eierskiftemelding.

Den 21.4.22 ble det truffet vedtak om eierskifte, da firma M godkjente eierskiftemeldingen gjennom Statens vegvesen sin selvbetjeningsløsning "Din side".

Etter eierskifte tok klager igjen kontakt med Statens vegvesen for å få veiledning om hvordan han kunne få avregistrert kjøretøyet. Den 22.4.22 skrev klager følgende til Trafikksforsikringsforeningen:

Hei til Dere også. Nedenfor ser Dere dialog med Vegvesenet ang de bilene som ble avskiltet før påske. Jeg står maktesløs opp mot Dere i TFF og Vegvesenet i denne saken etter som jeg «teoretisk» ikke får avskiltet bilene. Som nevnt i mailen nedenfor så vil ikke jeg være skadelidende for ting jeg ikke rår over. Det siste Vegvesenet skriver nå har jeg prøvd å få til helt til jeg nå må hente unger i barnehage ++ Og så ramler det på med helligdager igjen slik som før påske. Har svart Vegvesenet på Deres siste mail og håper de kan hjelpe meg med å få dette løst.

God Helg

Mvh

(...)

Hei

Ser at du har fått godkjent eierskiftemeldingene i selvbetjeningsløsningen. Vær oppmerksom på at kjøretøyene ikke er avregistrerte. Den automatiske avregistreringen skjer bare når Autosys kjøretøy bransjeløsning benyttes ved eierskifte.

For å avregistrere kjøretøyene i Autosys kjøretøy bransjeløsning må først aktiv omregistreringsak avbrytes (se pkt 6.5 i brukerveiledningen).

Etterpå må funksjonen midlertidig avregistrering av egne kjøretøy benyttes (se pkt 9.2 i brukerveiledningen).

Alle spørsmål knyttet til trafikksforsikringsgebyr må tas med Trafikksforsikringsforeningen.

Den 26.6.22 informerte Trafikksforsikringsforeningen klager om at kjøretøyet fortsatt ikke var avregistrert. Klager kontaktet Trafikksforsikringsforeningen og Statens vegvesen på nytt samme dag med følgende e-post:

Hei igjen til begge instanser

Viser til siste mail fra TFF i dag og samtidig gjentakende kommunikasjon med brukerstøtte hos Vegvesenet for å få dette i orden. 14.04 var skjærtorsdag og det kom frem en feilmelding på avregistreringen i autoreg. Jeg prøvde som jeg har kommunisert tidligere flere ganger ilp av påska uten hell. Ingen av Dere var kontaktbar før etter påske. Jeg var faktisk veldig opptatt av å få dette unna da jeg vet hvor tungrodd det er å få omgjort ting opp mot instanser i staten Norge i ettertid. Systemene er tilsynelatende laget slik at folk skal gi opp og heller betale. Det er ekstremt tidkrevende. Jeg var igjen på ballen rett over påske og tok kontakt med brukerstøtte hos Vegvesenet hvor jeg fikk en veiledning på hva jeg måtte gjøre sist fredag. Denne veiledningen fungerte heller ikke og der står det i dag.

Jeg har tidligere i år avregistrert ca. 20 kjøretøy på akkurat samme måte som jeg prøvde på den 14. april. Dette kan sikkert Vegvesenet se i historikken.

Jeg bestrider med dette kravene fra TFF som uberettiget. Jeg ber brukerstøtte hos Vegvesenet om å gå inn og få avregistrert disse to kjøretøyene slik at vi unngår videre problemer.

Trafikksforsikringsforeningen skrev endelig vurdering i saken den 9.5.22. Firma M fikk ikke medhold i klagen, og saken ble overført til Finansklagenemnda for ny vurdering.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge firma M et gebyr og anfører i hovedsak at det ikke var mulig å avregistrere kjøretøyet. Brukerstøtte hos Vegvesenet fikk heller ikke til å avregistrere kjøretøyet. Klager lurte derfor på hva man skulle/kunne ha lest seg opp på for å få det til, når de som jobber med dette til daglig heller ikke fikk det til. Klager regnet med at de har referat/historikk på dette. Til slutt leverte klager skiltene hos en trafikkstasjon, noe klager i

etterpåklokskapens ånd skulle ha gjort på et tidligere tidspunkt. Klager har kjøpt en stor safe for å ha skiltene i. Klager har også gjort samme avregistreringen tidligere på mange biler på nøyaktig samme måte uten problemer. Klager tror ikke Vegvesenet heller vet hvorfor dette "hengte" seg opp. Klager viser til at det var "teoretisk" umulig å avregistrere kjøretøyet.

I krav om nemnd anfører klager at det ikke er grunnlag for gebyrileggelse da skiltene ble tatt av dagen etter at forsikringen opphørte. Klager viser igjen til teknisk feil på statens vegvesen sine nettsider, og at klager derfor er helt uten skyld i at kjøretøyet fremstod som uforsikret i perioden.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at Firma M ble eier av kjøretøyet den 21.4.22 og dermed oppsto forsikringsbehovet fra og med denne dato. Da kjøretøyet først ble avregistrert den 4.5.22 var kjøretøyet således uforsikret i 13 hele dager.

Trafikkforsikringsforeningen ser ikke at det foreligger forhold utenfor Firma M kontroll som tilsier at gebyret kan ettergis, og bemerker at eierskifte ble foretatt den 21.4.22. Påsken er derfor ikke relevant for at kjøretøyet ikke kunne blitt avregistrert på et tidligere tidspunkt. Det er eier som må bære ansvaret for å få kjøretøyet avregistrert til riktig tid. Firma M hadde også mulighet for å innlevere skiltene til en trafikkstasjon innenfor fristen på tre døgn eller forsikret kjøretøyet inntil avregistrering kunne foretas. Klager, som forhandler og profesjonell bruker av Statens vegvesens bransjeløsning, må selv vite hvordan løsningene fungerer og bære ansvaret for å få avskiltet kjøretøyet i riktig tid etter eierskifte.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet kom til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Vilkår for gebyrileggelse

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

"Firma M" ble registrert som ny eier av kjøretøyet den 21.4.22. Kjøretøyet ble avregistrert 4.5.22. Gebyret i perioden fra og med 21.4.22 til og med 3.5.22 fremstår som korrekt ilagt.

Videre vil vi bemerke at det er fast nemndspraksis fra Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) at det ikke er av betydning for forsikringsplikten for registrerte kjøretøy hvorvidt kjøretøyet er i bruk eller ikke, se blant annet avgjørelse FinKN 2019-751. Det er derfor kun avregistrering som kan føre til at forsikringsplikten for et registrert kjøretøy opphører.

Det samme gjelder for de tilfeller at skiltene er tatt av. Nemnda tok stilling til dette spørsmålet i sak FinKN 2022-394. Klager i den saken var bilforhandler og hadde oppbevart kjøretøyets skilter innlåst i en safe. Klager anførte at kjøretøyet av den grunn ikke var forsikringspliktig. Til dette uttalte nemnda:

Plikten til å forsikre et kjøretøy er knyttet til registreringsreglene, og det har derfor ingen betydning for denne plikten at kjøretøyet ikke er i bruk selv om skadepotensialet selvsagt reduseres.

Avregistrering kan kun skje på måter som beskrevet i kjøretøyforskriften §§ 2-31 og 2-32.

Forsikringsplikten består derfor ubeskåret selv om man tar skiltene av kjøretøyet og oppbevarer dem adskilt fra kjøretøyet.

Det er derfor ikke grunnlag for at gebyret kan bortfalle som følge av at kjøretøyets skilter ble oppbevart i en safe, eller at kjøretøyet ikke var i bruk i gebyrperioden.

Vilkår for dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse av gebyret)

Slik vi forstår faktum i saken var planen å overføre kjøretøyet fra deg som privatperson til ditt selskap "Firma M", og samtidig avregistrere kjøretøyet. Du planla å gjøre dette gjennom Autosys kjøretøy sin bransjeløsning. Du har anført at grunnet en systemfeil var det ikke mulig for deg å overføre eller avregistrere kjøretøyet. Du mener derfor at det må gis dispensasjon for gebyrileggelsen.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Finansdepartementet sendte 30.11.16 ut et høringsnotat med forslag til endringer i bilansvarslova og forskrift om trafikktrygd. I høringsnotatet var dispensasjonsregelen kun tenkt tatt inn i forskriften § 9. Om denne skrev departementet på side 23 følgende:

TFF kan etter forskriftsforslaget § 9 dispensere fra mulktplikten i særlige tilfeller. Det må forventes at TFF praktiserer fullmakten strengt, og at det i praktiseringen ses hen til likebehandlingshensyn og presedens.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Det skal altså svært mye til for å ettergi gebyret med bakgrunn i denne regelen.

Nemnda har tidligere behandlet lignende sakstilfeller. I sak FinKN 2022-394 anførte klager, som var bilforhandler, at han ikke fikk avregistrert kjøretøyet grunnet brukerfeil i "bransjeløsningen". Nemnda konkluderte med det ikke var grunnlag for å gi klager medhold, og la blant annet vekt på at klager kunne ha avregistrert kjøretøyet ved å innlevere skiltene:

Klager som gjør seg næring av å omsette kjøretøy, kunne uansett sørget for fysisk innlevering av skiltene i løpet av tredøgnfrist. Det forelå med andre ord handlingsalternativer og det er da ikke grunnlag for å dispensere fra det ilagte gebyret.

Også i sak FinKN 2020-621 la nemnda vekt på at klager kunne ha levert inn skiltene, tegnet forsikring, eller reist til Statens vegvesen. Klager fikk altså ikke medhold i at det lå utenfor klagers kontroll å overholde forsikringsplikten, selv om klager fikk opp en melding om "teknisk feil" da han forsøkte å gjennomføre eierskifte.

Før eierskifte kunne du blant annet ha sørget for at forsikringen ikke gikk til opphør. Vi har kommentert dette nærmere i perioden du som privatperson var eier av kjøretøyet.

Når det gjelder perioden etter vedtak om eierskifte, altså i gebyrperioden "Firma M" var oppført som eier av kjøretøyet, kunne du i likhet med de ovennevnte sakene ha levert inn skiltene ved oppmøte på en trafikkstasjon, eller ved å sende de per post til Statens vegvesen. Skiltene ville ved postforsendelse ha blitt avregistrerte fra den datoen du postla de. Du har selv forklart at du i "etterpåklokskapens ånd" skulle ha levert inn skiltene på et tidligere tidspunkt. Du kunne selvsagt også ha tegnet forsikring, selv om vi forstår at det var mindre aktuelt dersom kjøretøyet skulle avregistreres.

Kort tid etter eierskifte informerte Statens vegvesen deg om at "Den automatiske avregistreringen skjer bare når Autosys kjøretøy bransjeløsning benyttes ved eierskifte." Du var følgelig klar over at kjøretøyet ikke var avregistrert på dette tidspunktet og hadde således en sterk oppfordring til å innlevere skiltene. Det må stilles strenge krav til at næringsdrivende innretter seg på en slik måte at kjøretøyet ikke fremstår uforsikret, og bærer ansvaret for å få holde kjøretøyet forsikret inntil et nytt eierskifte blir registrert eller inntil kjøretøyet blir avregistrert slik at forsikringsplikten opphører. Selv om vi har forståelse for at det i denne saken forelå omstendigheter som vanskeliggjorde prosessen med avregistreringen, hadde du mulighet til å innrette deg både før og etter eierskifte, på en slik måte at du ville unngått gebyrileggelse.

Nemnda har ved en rekke anledninger vist til at dersom den ansvarlige har handlingsalternativer for å unngå gebyrileggelse, vil det ikke være grunnlag for å gi dispensasjon, jf. bl.a. FinKN 2022-128. "Firma M" kunne altså ha innrettet deg annerledes for å unngå gebyrileggelse, og det er etter dette ikke grunnlag for å gi dispensasjon etter bilansvarslova § 17a annet ledd jf. gebyrforskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Det er i forbindelse med behandlingen av saken i nemnd ikke kommet nye opplysninger eller anførsler. Saken står derfor i det vesentlige i samme stilling som da sekretariatet vurderte den.

Når det gjelder spørsmålet om gebyret er korrekt ilagt og betydningen av at kjøretøyet ikke ble brukt, nøyer nemnda seg med å vise til det som sekretariatet skrev i sin avgjørelse, og som er inntatt ovenfor.

Hovedspørsmålet i saken er om det er grunnlag for å dispensere helt eller delvis fra det ilagte gebyret. Også på dette punkt er nemnda enig med sekretariatet og kan slutte seg til gjengivelsen og vurderingen av de rettslige og faktiske omstendighetene som dette spørsmålet reiser.

Utgangspunktet er at det dreier seg om eierskifte mellom en privatperson og klager som privatpersonen selv var eneeier av. Eier av kjøretøyet og firmaet hadde det i sin hånd å velge tidspunkt for eierskiftet og valgte torsdag 14.4.22 som var skjærtorsdag med stengte kontorer uten mulighet for personlig veiledning fra ansatte i Statens vegvesen.

Gebyrperioden for denne saken er fra og med 21. april til og med 3.5.22. Fremlagt e-post korrespondanse viser at klager allerede 20.4.22 fikk opplyst av Statens vegvesen hva han hadde gjort feil. Han fikk samtidig veiledning om alternative måter å avregistrere kjøretøyet på; riktig bruk av bransjeløsningen, bruk av Din side eller oppmøte på en trafikkstasjon. I tillegg til dette kunne han selvsagt ha sørget for at kjøretøyet var forsikret både før og etter eierskiftet og frem til avregistreringen var i orden.

Klager hadde altså handlingsalternativer for å unngå illeggelse av gebyr, og han må da selv bære konsekvensene av at han først 4.5.22 valgte å levere inn skiltene ved personlig oppmøte på en trafikkstasjon.

Det er etter dette ikke grunnlag for å gi hel eller delvis dispensasjon, og klager plikter da å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Thor Chr. Hansteen (næringsrepresentant).